

Dzień dobry,

zwracam się do Państwa z wnioskiem o zainicjowanie zmiany prawa podatkowego poprzez dodanie w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 592 i 779), dalej: ustawy o PIT, pkt. 3f o treści: "sumy pieniężne, o których mowa w art. 145a § 3, art. 149 § 2 i art. 154 § 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2026 r. poz. 143 i 846)", dalej: p.p.s.a.

Uzasadnienie

Propozycję rozszerzenia katalogu zwolnień przedmiotowych z podatku dochodowego od osób fizycznych o wymienione sumy pieniężne uzasadnić należy ich zbliżonym charakterem w stosunku do sum pieniężnych, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 3e ustawy o PIT. Jak wskazuje J.P. Tarno, sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie spoczynku i wybitny znawca przedmiotu:

"[w]prowadzając możliwość przyznania sumy pieniężnej, wzorowano się na rozwiązaniu przyjętym w ustawie z 17.6.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Należy pozytywnie ocenić tę propozycję, ponieważ w wyniku jego zastosowania dochodzi nie tylko do wymierzenia dolegliwości finansowej organowi, ale również strona otrzymuje pewną, zryczałtowaną rekompensatę pieniężną za przewlekłe prowadzenie postępowania w jej sprawie. W dodatku suma ta nie jest odszkodowaniem w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Przyznanie jej skarżącemu nie wpływa zatem na obniżenie należnego stronie odszkodowania za bezprawne działanie lub bezczynność organu administracji" (*idem, Przyznanie od organu na rzecz skarżącego sumy pieniężnej*, [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *System Prawa Administracyjnego. Tom 10. Sądowa kontrola administracji publicznej*, Warszawa 2016, s. 366 i nast.). Należy także przywołać analogiczny pogląd komentatorów p.p.s.a.: "[p]onadto, zgodnie z art. 149 § 2 PPSA, sąd może zasądzić od organu na rzecz skarżącego sumę pieniężną do wysokości połowy kwoty określonej w art. 154 § 6 PPSA. Jest to rozwiązanie analogiczne do instytucji przewidzianej w art. 154 § 7 PPSA i stanowi pewnego rodzaju **zadośćuczynienie dla skarżącego** [wszystkie wytłuszczenia tekstu oryginalne -] za bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organ. Oba wspomniane przepisy (art. 154 § 7 oraz art. 149 § 2 PPSA) wzorowane są na rozwiązaniu przewidzianym w art. 12 ust. 4 PrzewU.

[...] Instytucja grzywny oraz instytucja zasądzenia określonej sumy pieniężnej od organu na rzecz skarżącego mają na celu **wzmocnienie instytucji przeciwdziałających bezczynności oraz przewlekłemu prowadzeniu postępowania**. Rozwiązania te, w połączeniu z odszkodowaniem z OdpFunkPublU, mają pełnić przede wszystkim **funkcję prewencyjną**, a ich wymierzanie przez sąd w idealnie funkcjonującej administracji powinno być ostatecznością" (M. Jagielska, J. Jagielski, R. Stankiewicz, M. Grzywacz, *Komentarz do art. 149*, [w:] R. Hauser, M. Wierzbowski, R. Stankiewicz (red.), *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2025, Nb. 15 i nast.). Ostatnie przytoczone wywody należy odnieść także do sumy pieniężnej, o której mowa w art. 145a § 3 zd. trzecie *in fine* p.p.s.a. Por. uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 czerwca 2022 r., II OSK 231/22, LEX nr 3364530.

Brak uregulowania omówionego zwolnienia przedmiotowego w ustawie o PIT może spowodować sytuację, w której o rozciągnięciu innego zwolnienia przewidzianego ustawą na sumy pieniężne określone w p.p.s.a. będą decydowały sądy administracyjne, jak miało to już miejsce w przypadku zwolnienia przedmiotowego, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 3e ustawy o PIT. W tym bowiem przypadku orzecznictwo sądów administracyjnych spowodowało reakcję ustawodawcy. Zob. uzasadnienie wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 22 sierpnia 2012 r., I SA/Gl 168/12, LEX nr 1216062 oraz uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, druk sejmowy VII kadencji nr 2330, s. 36 i nast.

„prowadzając możliwość przyznania sumy pieniężnej, wzorowano się na rozwiązaniu przyjętym w ustawie z 17.6.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki”⁴¹. Należy pozytywnie ocenić tę propozycję, ponieważ w wyniku jego

zastosowania dochodzi nie tylko do wymierzenia dolegliwości finansowej organowi, ale również strona otrzymuje pewną, zryczałtowaną rekompensatę pieniężną za przewlekłe prowadzenie postępowania

366

w jej sprawie. W dodatku suma ta nie jest odszkodowaniem w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Przyznanie jej skarżącemu nie wpływa zatem na obniżenie należnego stronie odszkodowania za bezprawne działanie lub beczynność organu administracji"

J. P. Tarno, Przyznanie od organu na rzecz skarżącego sumy pieniężnej [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), Sądowa kontrola administracji publicznej. System Prawa Administracyjnego. Tom 10, wyd. 2, 2016, s. 366–367.

„prowadząc możliwość przyznania sumy pieniężnej, wzorowano się na rozwiązaniu przyjętym w ustawie z 17.6.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki⁴¹. Należy pozytywnie ocenić tę propozycję, ponieważ w wyniku jego zastosowania dochodzi nie tylko do wymierzenia dolegliwości finansowej organowi, ale również strona otrzymuje pewną, zryczałtowaną rekompensatę pieniężną za przewlekłe prowadzenie postępowania

366

w jej sprawie. W dodatku suma ta nie jest odszkodowaniem w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Przyznanie jej skarżącemu nie wpływa zatem na obniżenie należnego stronie odszkodowania za bezprawne działanie lub beczynność organu administracji."

„prowadząc możliwość przyznania sumy pieniężnej, wzorowano się na rozwiązaniu przyjętym w ustawie z 17.6.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki⁴¹. Należy pozytywnie ocenić tę propozycję, ponieważ w wyniku jego zastosowania dochodzi nie tylko do wymierzenia dolegliwości finansowej organowi, ale również strona otrzymuje pewną, zryczałtowaną rekompensatę pieniężną za przewlekłe prowadzenie postępowania

366

w jej sprawie. W dodatku suma ta nie jest odszkodowaniem w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Przyznanie jej skarżącemu nie wpływa zatem na obniżenie należnego stronie odszkodowania za bezprawne działanie lub beczynność organu administracji. "

„prowadząc możliwość przyznania sumy pieniężnej, wzorowano się na rozwiązaniu przyjętym w ustawie z 17.6.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki⁴¹. Należy pozytywnie ocenić tę propozycję, ponieważ w wyniku jego zastosowania dochodzi nie tylko do wymierzenia dolegliwości finansowej organowi, ale również strona otrzymuje pewną, zryczałtowaną rekompensatę pieniężną za przewlekłe prowadzenie postępowania

366

w jej sprawie. W dodatku suma ta nie jest odszkodowaniem w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Przyznanie jej skarżącemu nie wpływa zatem na obniżenie należnego stronie odszkodowania za bezprawne działanie lub beczynność organu administracji. "

